

Literair gezien geniet Marnix weinig waardering meer. Van Strien probeert via een vergelijking van diens proza met dat van Coornhert te achterhalen wat Marnix met de Nederlandse literatuur van zijn tijd 'had', en dat blijkt eigenlijk niets te zijn. Hij schreef en betoogde in de gangbare schrijftaal van zijn tijd, zonder daarbij te streven naar bestudeerd elegant proza zoals Coornhert deed.

Een zeer verrassend aspect van Marnix' veelzijdigheid wordt door De Vries besproken, namelijk die van vakkundig en gepassioneerd tuinier. Zo correspondeerde hij bijvoorbeeld met de botanicus Clusius, met wie hij ook zaai- en pootgoed uitwisselde. Deze voorliefde past in de humanistische visie op het landleven, maar sluit anderzijds ook aan bij de calvinistische benadering van de natuur.

Het beeld van Marnix als 'intellectuele activist' heeft met deze bundel aan variatie en diepgang gewonnen. Mede door de evaluatie van het Marnix-onderzoek en de uitvoerige bibliografie biedt hij een goede basis voor verdere verkenningen. Een register van namen maakt het geheel bovendien prima toegankelijk.

Anneke C.G. Fleurkens

Gedichten / Jacob Westerbaen / Samenstelling Johan Koppenol. Amsterdam: Athenaeum – Polak & Van Gennep ; 2001. –165 p. (Griffioen)
ISBN 90 2536093 9 Prijs: € 6.95

In de onvolprezen Griffioenreeks is nu een bloemlezing uit het werk van Jacob Westerbaen verschenen. Johan Koppenol heeft een typerende keuze uit de drie delen *Gedichten* (1672) gemaakt en zelfs daar buitenom nog enige gedichten gekozen. Westerbaen heeft veel uit het (neo)Latijn vertaald, ook daarvan zijn enkele voorbeelden opgenomen. In zijn bloemlezing volgt Koppenol min of meer de opzet van Westerbaen zelf met de afdelingen Minnedichten, Politiek, Mengeldichten, Godsdienst en godsdienststrijd en Ockenburgh (fragmenten).

Op het kaft staat als aanbeveling *Bloemlezing uit het werk van een levensgenieter*, een typering die zeker bij Westerbaen past. In zijn 'Nawoord' trekt Koppenol een parallel tussen de zeventiende-eeuwse weelderige stillevens met etenswaren en Westerbaens werk. Koppenol ontkent niet dat er een verborgen les in deze stillevens vervat kan zijn, maar legt de nadruk op het plezier dat ook de contemporaine toeschouwer aan de geschilderde hammen en druiven beleefd zal hebben. Zo schrijft Westerbaen gedichten waarin overvloedige maaltijden en vrolijke jachtpartijen met innig genoegen beschreven worden. Juist die gedichten heeft de bloemlezer geselecteerd. De wijddopige moralist Westerbaen die we, naast de levensgenieter, in het hof-dicht *Ockenburgh* tegenkomen, blijft zo op de achtergrond. Een gelukkige keuze.

Uit de minnelyriek van de dichter zijn zowel petrarkistische als burleske verzen opgenomen. Voor de huidige lezer is de mededeling bij de eerste soort dat beelden uit de zeevaart geliefd zijn in het petrarkisme wel erg summier. Zou enige toelichting op dit verschijnsel zelf niet nuttiger zijn? Nu mist bijvoorbeeld het gedicht over de droomverschijning van Rozemond elke literair-historische context.

De polemist Westerbaen komt natuurlijk ook naar voren, zowel de bestrijder van Vondel als de bewonderaar van Oldenbarneveldt. Minder bekend maar ook fraai is zijn spot met het leerstuk van de dubbele predestinatie. Wie wil weten wat dat inhoudt, leze 'Op het afvallig worden van Madame Louise, prinses van Bohemen'.

Het is een mooie bloemlezing geworden waarin terecht twee gedichten op Lieven van Koppenol niet ontbreken.

Willemien B. de Vries